

Osnovna šola Matije Čopa Kranj
Tuga Vidmarja 1
4000 Kranj

Vzgojni načrt OŠ Matije Čopa Kranj

Sprejet na 4. redni seji Sveta zavoda, dne 12. 3. 2009.

Vzgojni načrt OŠ Matije Čopa Kranj opredeljuje uresničevanje vzgojnih vrednot, vzgojno delovanje in vzgojno ukrepanje. S spoštovanjem, strpnostjo, sprejemanjem odgovornosti in z znanjem želimo bogatiti življenje drug drugemu v šoli in izven nje ter znati izbirati za boljši skupni jutri.

1. VIZIJA

Naša šola je prostor znanja, strpnega in spoštljivega dialoga med učitelji, učenci in starši, kjer ima vsak svojo vlogo in odgovornost.

2. VREDNOTE – temelji, ki jih spoštujejo vsi - učenci, zaposleni in starši

1. Spoštovanje in strpnost

Zaposleni pokažejo spoštljiv odnos in primeren način komunikacije do sodelavcev, učencev in staršev.

Učenci razvijajo pozitivno samopodobo, dolžni so biti strpni in spoštovati vse delavce šole, vrstnike in upoštevati šolska pravila.

Starši spoštujejo učiteljevo strokovnost, konflikte rešujejo strpno, z razgovorom, upoštevajoč mnenja učiteljev in učencev.

2. Sprejemanje odgovornosti

Zaposleni izkazujejo svojo strokovnost, ustvarjalnost, pravičnost, doslednost in spoštljivost.

Učenci izpolnjujejo svoje dolžnosti in so odgovorni za vse obveznosti in ravnanja, povezana s šolskim delom in življenjem na šoli.

Starši sodelujejo z učitelji oz. šolo in izpolnjujejo obveznosti, vzpodbujajo otroka in spremljajo njegovo delo.

3. Znanje

Zaposleni zagotovijo pogoje za učenje, usmerjajo sebe in učence k iskanju informacij, novih znanj in veščin ter se strokovno izobražujejo.

Učenci redno opravljajo svoje dolžnosti, se držijo dogovorov z učitelji in starši, svoje delovne in učne navade razvijajo s sprotnim učenjem in pisanjem domačih nalog.

Starši spodbujajo svoje otroke k učenju, ustvarjalnosti, redno spremljajo otrokov napredek in opravljanje domačih obveznosti.

3. VZGOJNA NAČELA

Vzgojno delovanje naše šole izhaja iz naslednjih načel:

1. Načelo oblikovanja okolja, ki omogoča optimalno življenje in delo na šoli v fizičnem, psihosocialnem in duhovnem smislu.
2. Načelo vključevanja in strpnosti, sodelovanja, skupnega reševanja težav, dogovarjanja, zavzetosti za vsakega posameznika, spodbujanja k odličnosti posameznikov in odnosov.
3. Načelo medsebojnega zaupanja.

4. SODELOVANJE S STARŠI

Starši sodelujejo pri oblikovanju življenja in dela šole, oblikovanju vzgojnega načrta, reševanju problemov, ki jih imajo njihovi otroci.

Za učinkovito vzgojno delo šole je potrebna načelna in aktivna podpora staršev.

Starši nosijo pomemben delež odgovornosti za otrokov razvoj in napredek. Na šoli bomo razvijali partnerski odnos, ki se izraža v stalnem medsebojnem sodelovanju in ustvarjanju medsebojnega zaupanja.

Delavci šole in starši se bodo skupaj dogovarjali o svojih specifičnih odgovornostih pri vzgoji otrok ter povezanosti teh odgovornosti.

Šola posredno s svojimi načini vzgoje (vrednotami, načeli, dejavnostmi), kakovostjo odnosov do učencev in staršev in posredovanjem novih znanj staršem prispeva tudi h kvalitetnejši vzgoji v družinah. Starše bomo poskušali s strokovnimi utemeljitvami pridobiti za sodelovanje. Pomembna je svetovalna pomoč staršem v vzgojnih zadevah in redno informiranje staršev o vedenju njihovih otrok. V posameznih primerih bo šola starše usmerila v ustrezne svetovalne institucije.

Oblike sodelovanja s starši:

- individualni pogovori,
- roditeljski sestanki,
- šola za starše,
- svet staršev,
- druge oblike: različna srečanja otrok, staršev in strokovnih delavcev, prireditve, šolski sklad,
- vključitev staršev v različne dejavnosti šole: v dneve dejavnosti, tabore in šole v naravi, posebne oblike dela z oddelki, idr.

5. VZGOJNE DEJAVNOSTI

Proaktivne in preventivne vzgojne dejavnosti

Osnovni cilj pri oblikovanju in izvajanju proaktivnih vzgojnih dejavnosti je oblikovanje okolja, v katerem učenci uspešno zadovoljujejo temeljne telesne, duševne, socialne in duhovne potrebe, razvijajo samostojnost in pozitivno samopodobo ter pridobijo čut za odgovornost.

Sistemske ali projektno bomo delovali na naslednjih področjih:

- **Razvijanje kulture in klime**, ki omogoča kakovostno sožitje vseh posameznikov v oddelčni skupnosti in učinkovito delovanje oddelčne skupnosti kot celote.
- **Spodbujanje osebnostnega razvoja posameznika** - oblikovanje pozitivne samopodobe, univerzalnih etičnih načel, vrednot, razvijanje sposobnosti samostojnega, ustvarjalnega in kritičnega mišljenja in presojanja ...
- **Razvoj preventivnih dejavnosti** s poudarkom na prizadevanju za zdravo življenje.
- **Poklicna vzgoja.**
- **Spodbujanje učne učinkovitosti** posameznikov in oddelka kot celote.
- **Obravnavanje in razreševanje aktualnih problemov** posameznika ter oddelka.
- **Sodelovanje pri načrtovanju življenja in dela šole.**
- Organiziranje **aktivnega preživljanja časa** učencev pred poukom in po njem ali med odmori.
- Organiziranje **prostovoljnega dela** učencev.
- **Izvajanje dejavnosti**, ki povezujejo učence, delavce šole, starše in lokalno skupnost.
- **Povečanje nadzora** na določenih krajih in v določenem času.
- **Odzivnost in pravočasnost** pri reševanju problemov, hitro in načrtno reševanje.

Svetovanje, usmerjanje in sporazumno reševanje medsebojnih problemov

Svetovanje je proaktivno in preventivno. Izvaja se tudi pri reševanju problemov, ki so posledice nespoštovanja drugih ter kršitev šolskih pravil. Konflikti naj se uporabljajo za krepitev prakse sporazumevanja in iskanja kompromisov, kulture medsebojnega poslušanja in sporazumevanja.

CILJI SVETOVANJA

Učenec se uči:

- oblikovati lastne cilje in strategije za njihovo uresničevanje,
- organizirati lastno delo za večjo učinkovitost,
- spremljati svojo uspešnost,
- razmišljati in presojati o svojih vedenjih in ravnanjih drugih ljudi,
- prevzemati odgovornost in sprejemati posledice svojih dejanj,
- empatičnega vživljanja v druga sprejemanja različnosti,
- opazovati lastna občutja, razmišljanja in vedenja,
- razumeti vzroke za neustrezna vedenja pri sebi in drugih,
- reševati probleme in konflikte,
- ustrezno ravnati v situacijah, v katerih so prisotni stres, strah, tesnoba, jeza, žalost, občutki sramu ali krivde, konflikti, apatičnost, frustracije, doživljanje neuspehov, depresija (čustvena inteligentnost),
- razvijati realno in pozitivno samopodobo in samospoštovanje.

IZVAJANJE SVETOVANJA

- a) V okviru ur oddelčnih skupnosti,
- b) pri pogovorih z učenci v času govorilnih ur za starše in učence,
- c) ob sprotnem reševanju problemov: dogovorjene pogovorne ure,
- č) ob drugih priložnostih.

OBLIKE SVETOVANJA

- a) Osebni svetovalni pogovori: učitelj, razrednik, šolska svetovalna služba,
- b) mediacija,
- c) restitucija.

OSEBNI SVETOVALNI POGOVORI

Osebni svetovalni pogovori učiteljev, svetovalnih delavcev ali drugih z učenci, še posebej tistimi, ki imajo probleme, so izjemno pomembni. Svetovalec učencu pomaga uvideti njegove potrebe in motive ravnanj ter povezanost ravnanj z njihovimi posledicami.

Svetovalnemu pogovoru lahko sledi dogovor med učencem, starši in strokovnim delavcem ali vodstvom šole ter različne oblike pomoči učencem. Dogovor opredeljuje cilje, odgovornosti sodelujočih in morebitne izjemnosti. Zapiše se v dnevnik spremljanja vzgojno-izobraževalnega dela.

Oblike pomoči učencu

- a) Organizacija pomoči učitelja ali sošolcev pri učenju, oz. pri urejanju/prinašanju šolskega gradiva v času učenčeve odsotnosti (bolezni),
- b) načrtno vzpostavljanje določenih socialnih povezav med učenci,
- c) vključevanje v določene dejavnosti,
- č) uvajanje v določene funkcije in druge pomembne odgovornosti,
- d) nudenje različnih oblik zunanje pomoči,
- e) dogovori z učencem o občasnih individualnih programih,
- f) zagotavljanje varnosti,
- g) vzpodbujanje samovrednotenja ali samopresoje.

MEDIACIJA

Mediacija je postopek, v katerem se osebe, ki imajo problem ali konflikt, ob pomoči tretje osebe, posrednika oziroma mediatorja, pogovorijo. Udeleženci prevzamejo odgovornost za rešitev nastalega konflikta. Mediator, posrednik v sporu, je odrasla oseba.

Mediacija izboljšuje splošno socialno klimo v šoli, povečuje občutek zaupanja in pripadnosti, prijateljstva in obvladovanja konfliktnih situacij, povečuje spretnosti učencev pri izgradnji dobrih medsebojnih odnosov, pomaga ponotranjiti pomembne družbene vrednote.

RESTITUCIJA

Restitucija je metoda poravnave povzročene škode (ne le materialne škode, ampak tudi škode, ki jo učenci povzročijo na etičnem, socialnem in psihološkem področju). Poravnava naj bo smiselno povezana s povzročeno etično, psihološko, socialno ali materialno škodo.

TEMELJNA NAČELA PRI UPORABI MEDIACIJE IN RESTITUCIJE

1. Za učenca sta prostovoljni, ponujeni možnosti.
2. Sta priložnosti za učenje novih vzorcev vedenja in popravno napak.
3. Spodbujata pozitivno vedenje in poudarjata vrednote; ne spodbujata obrambnega vedenja, kar storita kritika in kaznovanje.
4. Zahtevata odločitev in napor učenca.
5. Ni kaznovalca, učenci ustvarjalno rešujejo spor ali problem.
6. Vpletene strani sprejmejo rešitev problema oziroma nadomestilo povzročene škode.

Pohvale, nagrade in priznanja

1. Dobitniki pohval, priznanj in nagrad so lahko posamezni učenci, skupina učencev in oddelčna skupnost učencev.
2. Predlagatelji pohval, priznanj in nagrad so razrednik, drugi strokovni delavci, mentorji dejavnosti, ravnatelj, oddelčna skupnost in skupnost učencev šole.
3. Pohvale so ustne in pisne.
Priznanja podeljujejo učitelji mentorji in ravnatelj šole, in sicer za delo in dosežek, ki je pomemben za celotno šolo ali prispeva k ugledu šole.
Nagrade podeljuje ravnatelj šole. To so lahko knjige, pripomočki, ki jih učenci uporabljajo pri pouku in drugih dejavnostih, nagradni izlet ...

Vzgojni ukrepi

NAMEN

Namenjeni so zaščiti pravic, vzdrževanju pravil in dogovorov ter upoštevanju obveznosti, nujnih za življenje na šoli.

Namesto administrativnih kazni v smislu neugodnega povračila za kršitve, ki niso ponujale priložnosti za spremembo neustreznega vedenja, ima učenec ob podpori in vodenju možnosti in priložnosti za to.

NJIHOVA UPORABA

1. Če trenutna situacija narekuje naglo ukrepanje.
2. Če učenec noče sodelovati pri reševanju problema in so bile izčrpane druge vzgojne dejavnosti.
3. Če učenec ni pripravljen upoštevati pravic drugih.
4. Če učenec ponavlja kršitve pravil šolskega reda in dogovorov.

Zapisi o kršitvah, problemih se vodijo v dnevniku za spremljanje vzgojno-izobraževalnega dela, kjer učitelji vpišejo opažanja o neustreznem vedenju. V nadaljevanju postopka učitelj sodeluje z razrednikom učenca, s katerim tudi načrtujeta vzgojne ukrepe.

Starši učenca morajo biti predhodno ali naknadno obveščeni o vzgojnem ukrepu. Z njimi se pogovori o vzrokih, posledicah in možnih načinih reševanja težav. Če starši razgovor odklonijo, to ne zadrži uporabe vzgojnega ukrepa. Šola vodi zapise o razlogih za uporabo vzgojnih ukrepov za posameznega učenca v dnevniku spremljanja vzgojno-izobraževalnega dela.

Pri nastajanju vzgojnega načrta šole smo sodelovali strokovni delavci, starši in učenci.

Helena Merdjadi
predsednica Sveta zavoda

Matija Horvat, prof.
ravnatelj